

ingediend op **1681** (2022-2023) – Nr. 3
6 september 2023 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Kurt Vanryckeghem

over de conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Alessia Claes, Axel Ronse, Maaïke De Vreese,
Rita Moors, Andries Gryffroy en Philippe Muyters

over het versterken van de enclavewerking
bij de collectieve inschakeling

Documenten in het dossier:

1681 (2022-2023) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving
– Nr. 2: Verslag van de hoorzitting

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;

Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;

Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;

Meyrem Almaci, Imade Annouri;

Thijs Verbeurgt.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;

Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;

Stijn De Roo, Loes Vandromme;

Steven Coenegrachts, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Björn Rzoska;

Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

Op 1 juni 2023 werd de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Alessia Claes, Axel Ronse, Maaïke De Vreese, Rita Moors, Andries Gryffroy en Philippe Muylers over het versterken van de enclavewerking bij de collectieve inschakeling toegelicht in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie.

Op 22 juni 2023 werd over deze conceptnota een hoorzitting gehouden in de commissie. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1681/2.

1. Toelichting

Enkele cijfers

Alessia Claes licht de conceptnota toe en start met enkele cijfers. Amper 23 procent van de personen met een handicap heeft vandaag een job. Van alle 193.816 werkzoekenden in april 2023 had 17,7 procent een arbeidsbeperking en is 31,9 procent al twee jaar of meer werkloos. Deze cijfers tonen aan dat de tewerkstellingskansen in de sociale economie voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt waardevol zijn. In Vlaanderen zijn er ruim 28.600 doelgroepwerknemers tewerkgesteld in de sociale economie, dat is ongeveer 1 procent van de werkende bevolking.

Probleemstelling

De doelstelling van het Maatwerkdecreet is de uitstroom naar een reguliere tewerkstelling. Maar de praktijk toont aan dat dit niet evident is. De sociale en de reguliere economie zijn nog te veel gescheiden werelden. Er zijn wel een aantal goede praktijken bekend van ondernemingen die samenwerken met de sociale economie. Dat gebeurt op verschillende terreinen:

- dienstverlening of het uitbesteden van bepaalde opdrachten. Tijdens de coronacrisis kwam dit extra onder de aandacht omdat toevoerlijnen verstoord waren en er aan reshoring werd gedaan. Er is een platform uitgebouwd om ondernemingen in contact te brengen met de sociale economie;
- enclavewerking, waarover de conceptnota gaat;
- het toekomstige individueel maatwerk. Dat is het rechtstreeks tewerkstellen van doelgroepwerknemers, wat nu in de maatwerkafdelingen gebeurt.

De conceptnota focust op de enclavewerking. Bij de enclavewerking worden doelgroepwerknemers ingeschakeld in de kernactiviteit van een private- of publieke onderneming. Een ploeg van een maatwerkbedrijf gaat aan de slag op een andere werkvloer. Het maatwerkbedrijf voorziet in de begeleiding en zorgt voor een begeleider bij iedere ploeg.

Het project 'Tea for Two' van het Europees Sociaal Fonds, dat al eerder in de commissie werd besproken, verkende de samenwerking tussen de sociale economie en de woonzorgcentra om de nood aan werkkrachten in te vullen.

De enclavewerking kan voor de doelgroepwerknemer een springplank zijn naar een reguliere onderneming en op die manier de doorstroom stimuleren, wat een belangrijke doelstelling van het Maatwerkdecreet is.

Ondanks het enorme potentieel en de verhoogde inzet op de samenwerking tussen de sociale en de reguliere economie neemt het aantal enclaves af. In 2019 werden er 162 enclaves uitgevoerd en in 2022 waren dat er 122.

Te verkennen pistes

De conceptnota gaat in op vijf te verkennen pistes. Een eerste is het beklemtonen van de complementariteit tussen de verschillende vormen. De dienstverlening, enclavewerking en het individueel maatwerk zijn aanvullend. Een onderneming kan een keuze maken tussen een van de drie vormen of kiezen voor een combinatie.

Een tweede piste is het wegwerken van regelgevende drempels. Het regelgevende kader voor de enclavewerking is rigide. Naast het verschaffen van nuttig, lonend en individueel passend werk voor de doelgroepwerknemers moet er altijd worden voorzien in wat omschreven wordt als een 'permanente en kwaliteitsvolle begeleiding' van deze doelgroepwerknemers. Dat moet gebeuren door een gekwalificeerde begeleider in dienst van het maatwerkbedrijf.

Een permante begeleiding door een begeleider in dienst van het maatwerkbedrijf vereist evenwel een zekere schaalgrootte om rendabel te zijn. De decreetgever streeft ook naar een kwaliteitsvolle begeleiding. Afhankelijk van het profiel van de doelgroepwerknemer en de aard van de dienstverlening moet een ruimere interpretatie van de beschikbaarheid mogelijk zijn. Telefonisch contact en fysiek contact moeten als evenwaardig worden beschouwd. Via een hoorzitting zou de commissie kunnen nagaan wat de mogelijke pistes zijn, wat de ervaringen in de praktijk zijn en hoe deze worden aangepakt. Met andere woorden: wat is mogelijk voor deze specifieke doelgroep?

Een derde punt is samenwerking en begeleiding. Het bundelen van goede praktijken en ervaringen kan inspirerend zijn voor maatwerkbedrijven en ondernemingen die een enclave willen uitbouwen. Alessia Claes denkt daarbij aan een praktijkgids met een plan van aanpak, kritische succesfactoren en concrete handvatten om aan de slag te gaan. Dat kan een handig hulpmiddel zijn.

Een vierde punt betreft de bekendheid. Onbekend maakt onbemind. Er is nog veel potentieel om de samenwerking tussen de maatwerkbedrijven en de ondernemingen te versterken. Het blijft een uitdaging om de enclaves beter te promoten.

Ten vijfde merken de indieners op dat de data waarover het Departement Werk en Sociale Economie beschikt, beperkt zijn. Er kan een overzicht worden gegeven van het aantal enclaves, maar er zijn geen data beschikbaar van het aantal doelgroepwerknemers per enclavewerking of van de aard van het werk. Een goede opvolging van de enclavewerking vereist de beschikbaarheid van de data om de werking beter in kaart te brengen en eventueel mogelijke hiaten of aandachtspunten te detecteren.

Conclusie

De enclavewerking biedt volgens Alessia Claes heel wat opportuniteiten maar er zijn ook knelpunten. Om het thema verder te bestuderen vragen de indieners om een hoorzitting te organiseren met de betrokken actoren om de knelpunten en suggesties tot verbetering te bespreken.

2. Hoorzitting

Op 22 juni 2023 hield de commissie een hoorzitting met vertegenwoordigers van UNIZO (de Unie van Zelfstandige Ondernemers), Groep Maatwerk, Herwin en 4Werk, de koepel van West-Vlaamse maatwerkbedrijven. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1681/2.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Kurt VANRYCKEGHEM,
verslaggever